

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Trestní odpovědnost provozovatelů anonymních sítí

Tématem tohoto článku jsou anonymní sítě a trestní odpovědnost jejich provozovatelů. Z hlediska trestního práva lze vést úvahu o tom, zda samotný provoz anonymní platformy, který není ze své povahy nezákonný, může založit trestní odpovědnost provozovatele, s ohledem na to, že není vyloučeno, že na těchto sítích dochází (a to často i s vědomím provozovatele sítě) k trestné činnosti, ať už jde o prodej drog, zbraní, ilegální pornografie a dalšího. Cílem tohoto článku je uvést proběhlé případy v zahraničí s inspirací v zahraniční právní úpravě a možným de lege návrhem na zakotvení nového trestného činu do českého trestního zákoníku.

Silk Road

Úvodem je třeba uvést vůbec jeden z nejznámějších případů ze světa, který otevřel diskusi ohledně otázky trestní odpovědnosti provozovatele anonymních sítí. Jedná se o americkou kauzu s Rossem Williamem Ulbrichtem, který v roce 2011 založil internetové tržiště Silk Road, kde bylo možné anonymně nakupovat a prodávat nelegální zboží, tedy zejména drogy, falešné doklady, software určený k páčání trestné činnosti a další zakázané komodity. Platby na těchto stránkách probíhaly výhradně v kryptoměně bitcoin, díky čemuž byly transakce do velké míry anonymizované, s čímž souvisela také obtížnost prokázat totožnost stran těchto transakcí.[\[1\]](#)

Ross William Ulbricht byl nakonec dopaden na základě kombinace přímých a nepřímých důkazů, a to zejména digitálních stop jako byly příspěvky a komunikace na této síti a pravidelné převody bitcoinů do svých peněženek. Soud tedy dovodil, že Ulbricht vědomě vytvořil, provozoval a řídil platformu Silk Road s cílem usnadnit masivní obchodování s nelegálním zbožím a osobně z něj těžil zisk. Nešlo o technickou nebo ideovou platformu, která by byla zneužita třetími osobami - šlo o aktivní provozování ilegálního podniku. Ulbricht byl následně v roce 2015 odsouzen na doživotí za celkem 7 skutků: distribuce drog, distribuce drog prostřednictvím internetu, spiknutí za účelem distribuce drog, účast na pokračujícím zločinném spolčení, spiknutí za účelem počítačového hackingu, spiknutí za účelem obchodu s falešnými doklady totožnosti a spiknutí za účelem praní špinavých peněz. Ulbricht byl tak odsouzen za zprostředkování (pomoc) těchto trestných činů, nikoliv za provoz samostatných stránek.[\[2\]](#)

Z dalších případů, které následovaly, lze pak uvést případ internetového tržiště AlphaBay, které sloužilo podobně jako Silk Road k prodeji nelegálních komodit. V tomto případě došlo k odsouzení nejen zakladatelů tohoto tržiště, ale také moderátora fóra a také správce marketingu, kteří byli usvědčeni podobně jako v případě Ulbrichta z několika trestných činů jako bylo vedení zločinného podniku, praní špinavých peněz či napomáhání trestné činnosti.[\[3\]](#)

Německá úprava

Na vzrůstající kyberkriminalitu v uvedené podobě jako první zareagovalo Německo, který je v současné době pravděpodobně jediným státem, který s účinností od 1. 4. 2021 zavedlo do německého trestního zákoníku, tedy Strafgesetzbuch, zkráceně StGB, skutkovou podstatu trestného činu *Provozování trestněprávně relevantních obchodních platform na internetu*. První a druhý

odstavec tohoto ustanovení § 127 StGB znějí:

„(1) Kdo provozuje na internetu obchodní platformu, jejímž účelem je usnadnění nebo podpora páchaní protiprávního jednání, bude potrestán odnětím svobody až na pět let nebo peněžitým trestem, nejde-li o čin, na který se vztahuje přísnější trest podle jiného ustanovení. ‘Protiprávním jednáním’ ve smyslu věty první se rozumí

1. závažné trestné činy,

(2) ‘obchodní platformou’ ve smyslu tohoto ustanovení se rozumí jakákoli virtuální infrastruktura ve volně přístupných částech internetu a v těch částech internetu, kde se uplatňují technická opatření k omezení přístupu, která poskytuje možnost nabízet nebo vyměňovat osoby, zboží, služby nebo obsah (§ 11 odst. 3).“

V závislosti na povaze protiprávního jednání hrozí pachateli za tento trestný čin odnětí svobody až na pět let, nejedná-li se o taxativně vyjmenována protiprávní jednání či o účast v organizaci, kdy hrozí pachateli trest odnětí svobody v rozmezí od šesti měsíců do deseti let.

Z nedávných případů, kdy byl tento paragraf německého trestního zákoníku poprvé aplikován, lze uvést citaci rozsudku zemského soudu v Bamberku 45 KLs 640 Js 3283/22 ze dne 15. 12. 2023:

„Provozování online platformy, na které je obchod s narkotiky v nezanedbatelném množství ústřední součástí fóra, je trestné jako provozování kriminálních obchodních platform na internetu s úmyslem podporovat trestnou činnost podle § 127 odst. 1 věta 1, věta 2 č. 1, (4) trestního zákoníku. Rozhodujícím faktorem pro klasifikaci jako "kriminální obchodní platforma" je to, že sledovaný účel v každém případě spočívá také v poskytování komunikační infrastruktury, jehož prostřednictvím mohou uživatelé iniciovat a provádět své trestně relevantní transakce. Je irelevantní, zda existovaly také jiné oblasti fóra (možná dokonce z větší části), které se zabývaly obecnými, nekriminálními tématy.“[\[4\]](#)

Návrhy de lege ferenda

Vzhledem k tomu, že podíl trestných činů, které jsou spáchány v kyberprostoru každým rokem postupně narůstá, lze předpokládat, že také dojde ke zvýšení počtu anonymních stránek, které budou sloužit k usnadnění prodeje nelegálních komodit, přičemž nelze opomenout také tzv. bitcoinovou kauzu z tuzemska, ve které byl obžalovaný, jakožto provozovatel anonymních stránek, odsouzen za neoprávněné zprostředkování prodeje psychotropní látky ve velkém rozsahu.

Lze předpokládat, že podobně jako v případě bitcoinové kauzy, se bude vždy i u dalších případů trestní sazba pro provozovatele zejména odvíjet od hlavního skutku, respektive nelegální komodity, která měla být anonymním prodejem zprostředkována. Zde však současná úprava naráží na odlišné trestní sazby v závislosti na tom, co mělo být předmětem prodeje.

Tak kupříkladu pokud by skrz anonymní stránky bylo zprostředkováno šíření pornografie ve smyslu ustanovení § 191 trestního zákoníku, hrozí zprostředkovali (provozovateli stránek) v základní sazbě trest odnětí svobody až na jeden rok, zatímco pokud by došlo ke zprostředkování prodeje omamných látek, hrozí zprostředkovali dle ustanovení § 283 odst. 1 trestního zákoníku trest odnětí svobody na jeden až pět let a nakonec pokud by zprostředkovatel umožnil obchod s chráněnými volně žijícími živočichy, tak podle ustanovení § 299 trestního zákoníku hrozí zprostředkovali trest odnětí svobody až na tři roky. Takto by bylo možné pokračovat, nicméně již na první pohled je zřejmé, že trest pro provozovatele anonymních stránek se bude čistě odvíjet podle povahy obchodu, který bude na svých stránkách úmyslně zprostředkovávat.

Na druhou stranu český trestní zákoník kupříkladu výslovně neobsahuje skutkovou podstatu zprostředkování prodeje zbraně ve smyslu ustanovení § 279 trestního zákoníku, kdy naopak bude na takové situace třeba aplikovat ustanovení § 24 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku, kdy je účastníkem na dokonaném trestném činu nebo jeho pokusu ten, kdo úmyslně „*umožnil nebo usnadnil jinému spáchání trestného činu, zejména opatřením prostředků, odstraněním překážek, vylákáním poškozeného na místo činu, hlídáním při činu, radou, utvrzováním v předsevzetí nebo slibem přispět po trestném činu (pomocník)*“.

V tomto směru se lze odkázat na již uvedený německý trestní zákoník, který zprostředkování prodeje shrnuje do jediného ustanovení, přičemž až na výjimky stanovuje pro provozovatele těchto stránek jednotnou trestní sazbu do pěti let.

Závěr

Je třeba tedy shrnout, že je na místě otevřít diskusi ohledně sjednocení trestání provozu anonymních stránek, jejichž úmyslem je zprostředkovat prodej nelegálních komodit či realizaci nelegálních aktivit. Takové zakotvení nejen přinese větší právní jistotu, ale také nebude nutné prokazovat každý jednotlivý trestný čin, který měl být zprostředkován, nýbrž bude stačit prokázat, že platforma byla záměrně určena ke spáchání závažné trestné činnosti a pouze s ohledem na povahu stránek bude následně stanovena trestní sazba pro pachatele. Navíc nelze podcenit také preventivní účinek, který odradí některé potencionální pachatele od zakládání podobných sítí.

Mgr. Marek Bartoš

PPS advokáti s.r.o.

Velké náměstí 135/19
500 03 Hradec Králové

Tel.: +420 495 512 831-2
Fax: +420 495 512 838
e-mail: pps@ppsadvokati.cz

[1] K dispozici >>> [zde](#).

[2] K dispozici >>> [zde](#).

[3] K dispozici >>> [zde](#).

[4] K dispozici >>> [zde](#).

Další články:

- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Dětský certifikát](#)